

Granskning av arbetet med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till egen försörjning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Heby kommun

December 2022

Malou Olsson

Ellen Håkansson

Carin Hultgren

Sammanfattning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22
Heby kommun genomfört en

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till arbetsmarknadsinsatser. Granskningens syfte är att bedöma om vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen säkerställer att individer som uppbär ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att vård- och omsorgsnämnden **inte helt** säkerställer att individer som uppbär ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **inte helt** säkerställer att individer som uppbär ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga arbetsmarknadsinsatser som kan leda till egen försörjning.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen att det finns rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser?	Delvis
Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen att det finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?	Ja
Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?	Delvis
Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?	Delvis

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningens resultat vill vi lämna följande rekommendationer till vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen

Heby kommun

Dnr: KS/2022:30

HandlingsId: 2022:2857

Datum: 2022-12-22

- att utifrån respektives ansvarsområde och politiska ambitionsnivå inom området, upprätta riktlinjer/rutiner så att omfattning och tillgång till arbetsmarknadsinsatser säkerställs och tydliggörs.
- att säkerställa de verksamhetssystem som är under uppbyggnad färdigställs och fyller sitt syfte.
- att säkerställa att genomförandeplaner upprättas inom gällande tidsramar och att den även följs upp i enlighet med överenskommen plan. Vi kan konstatera utifrån kommunens svar på Socialstyrelsens fråga om upprättad plan mot självförsörjning endast delvis genomförs inom tre månader.
- att säkerställa att de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds både i egen regi och externt följs upp och analyseras i syfte att kontinuerligt säkerställa att de insatser som erbjuds motsvarar de behov som finns.
- att se över att det finns tillräckligt med insatser i förhållande till målgruppen försörjningsstödstagare.

Mot bakgrund av granskningens resultat vill vi lämna följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- att säkerställa att rutiner och processer för hur och när individärenden som är aktuella för en arbetsmarknadsinsats, upprättas och efterlevs. Detta i syfte att bland annat tydliggöra när och på vilket sätt individärenden skall följs upp.
- att dokumentera och tydliggöra vilka insatser som kan erbjudas genom arbetsmarknadsenheten.

Innehållsförteckning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Begrepp i rapporten	6
Organisation och uppdrag	7
Organisationen för försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser	7
Granskningsresultat	9
Rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser	9
lakttagelser	9
Bedömning	11
Samverkansstrukturer kring arbetsmarknadsinsatser	12
lakttagelser	12
Bedömning	15
Uppföljning på individnivå	15
lakttagelser	16
Bedömning	16
Uppföljning på aggregerad nivå	17
lakttagelser	17
Bedömning	21

Inledning

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Bakgrund

I Sverige fick cirka 198 000 hushåll ekonomiskt bistånd någon gång under år 2020, vilket motsvarar ungefär vart tjugonde hushåll. Något fler än hälften av alla vuxna biståndsmottagare uppbar ekonomiskt bistånd till följd av arbetslöshet. Långvarigt behov av bistånd kan medföra ekonomiska svårigheter och socialt utanförskap med försämrad fysisk och psykisk hälsa. Det är därför centralt att arbeta förebyggande för att motverka detta.

Framgångsrika åtgärder i arbetet mot arbetslöshet ger arbetssökande möjligheter till en meningsfull sysselsättning i form av exempelvis utbildning, praktik eller arbete, samtidigt som kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd kan minska. För att lyckas med detta krävs en fungerande samverkan med parter som exempelvis kommunal arbetsmarknadsverksamhet och Arbetsförmedlingen. För den som inte är redo för arbetsmarknaden kan behov finnas av samverkan med exempelvis hälso- och sjukvård och Försäkringskassan.

Oavsett orsak till uppbärande av bistånd är det av vikt att det finns en individuell planering mot egen försörjning och att uppföljning av insatsernas resultat sker.

Av statistik från Kolada kan utläsas att Hebys kostnad för ekonomiskt bistånd per invånare har ökat de senaste tre åren, vilket överensstämmer med trenden i riket. Kostnad för ekonomiskt bistånd per invånare uppgick till 1 767 kronor per invånare i Heby att jämföra med 1 314 kronor i liknande kommuner 2020. Samtidigt hade Heby 2020 en lägre arbetslöshet bland personer i arbetsför ålder jämfört med såväl riket som jämförbara kommuner.

De förtroendevalda revisorerna i Heby kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att granska kommunens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till egen försörjning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om vård- och omsorgsnämnden säkerställer att individer som uppbär ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga insatser som kan leda till egen försörjning.

- Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen att det finns rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser?
- Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen att det finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?

- Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?
- Säkerställer vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen ett tillfredsställande uppföljning och åiterrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Granskningen genomförs med utgångspunkt huvudsakligen i nedanstående revisionskriterier:

- 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
 - 3 kap. 5 § (socialnämndens insatser ska utformas tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan)
 - 4 kap. 4 § (nämnden får begära att den enskilde deltar i kompetenshöjande verksamhet)
 - 4 kap. 5 § (fortsatt försörjningsstöd får vägras om den enskilde avböjer deltagande i kompetenshöjande verksamhet)
- Lokala måldokument, riktlinjer, rutiner etc. som reglerar arbetet med den berörda målgruppen.

Avgränsning

Granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor. Granskningen avgränsas i huvudsak till år 2022.

Metod

- Genomgång av för granskningen relevanta dokument.
- Genomgång av kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämndens protokoll.
- Intervjuer med funktioner:
 - Förvaltningschef Vård- och omsorgsförvaltningen
 - Kommunchef (kort avstämning)
 - Verksamhetschef IFO/Bistånd (inkl. Ekonomiskt bistånd)
 - Enhetschef IFO Vuxna (inkl. Ekonomiskt bistånd)
 - Urval av socialsekreterare inklusive 1:e socialsekreterare
 - Processledare insatsen, Individstöd i Samverkan, Samordningsförbundet inom arbetsmarknadsenheten
 - Verksamhetschef för vuxenutbildning och arbetsmarknad
 - Enhetschef arbetsmarknadsenheten
 - Urval av arbetsmarknadskonsulenter

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Begrepp i rapporten

I denna rapport förekommer både begreppen ekonomiskt bistånd samt försörjningsstöd. Försörjningsstöd är den del av biståndet som ska tillgodose för hushållens elbundna utgifter per månad. Denna består av riksnormen och av förbrukningskostnader som ligger utanför riksnormen (boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor, fackförening och a-kassa). Ekonomiskt bistånd är samlingsbegreppet för försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt, dvs. kostnader som uppstår då och då (exempelvis tandvård, glasögon etc.).

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
Handlingsid: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Organisation och uppdrag

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
Handlingsid: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Arbetet med arbetsmarknadsinsatser för försörjningsstödsstagare omfattar såväl kommunstyrelsens samt vård- och omsorgsnämndens ansvar. Enligt kommunstyrelsens reglemente ansvarar de för kommunövergripande tillväxt- och utvecklingsfrågor av strategisk och långsiktig karaktär och däribland ansvaret för arbetsmarknadsfrågor.

Inom arbetsmarknadsenheten (AME) finns sammanlagt 3,2 heltidstjänster. I detta ryms 100 % enhetschef/arbetsmarknadskonsulent, 100 % integrationssamordnare för mottagningen för nyanlända samt 50 % arbetsmarknadskonsulent samt administration, städ och vaktmästeri. Arbetsmarknadskonsulenterna inom AME erbjuder kommunens invånare i åldern 20-65 år stöd i att närma sig studier, arbete och självförsörjning. Många inom målgruppen uppges leva i ett utanförskap, isolering, med psykisk ohälsa och försörjning via ekonomiskt bistånd. Basen i det stödjande arbetet inom ramen för AME uppges utgå från relation och dialog. Mycket tid och fokus i det stödjande arbetet utgår från relationsskapande arbete, kartläggande arbete, målskapande arbete, skattning enligt arbetsmetod SMAIL och uppföljande och motiverande arbete (coachning) med mera.

Kommunstyrelsen har i januari 2021 beslutat om att inleda en social investering som har fokus på att minska arbetslöshet, utanförskap och andelen unga vuxna med försörjningsstöd. Detta sker genom etablerande av en plattform kallad *Portalen för livslångt lärande* och ett utökat antal tjänster riktade mot målgruppen. Syftet med den nya plattformen är att få fler i sysselsättning med en förbättrad folkhälsa och minskat behov av ekonomiskt bistånd som resultat. Projektet startades först under höstterminen 2021 och löper fram till år 2023.

I vård- och omsorgsnämndens reglemente framgår att deras ansvar för kommunens uppgifter vad gäller individ- och familjeomsorg där ekonomiskt bistånd är en del av arbetet. I Heby kommun arbetar sju handläggare med försörjningsstöd och vräkningsförebyggande arbete samt en teamledare. Enheten IFO vuxna hanterar försörjningsstöd, bostadsfrågor, missbruk och våld i nära relationer.

Arbetsmarknadsenheten är organisatoriskt sammanflätad med *Centrum för livslångt lärande*, som lyder under utbildningsnämnden. Verksamheterna växeldrar i olika frågor för att få ut mest effekt.

Organisationen för försörjningsstöd och arbetsmarknadsinsatser

I intervjuer framkommer att det som erbjuds i kommunal regi är stöd i att närma sig studier, arbete och självförsörjning genom bland annat få hjälp med att skriva CV och coachande och motiverande samtal mot egen försörjning.

Övriga arbetsmarknadsinsatser som finns att erbjuda försörjningsstödsstagare utförs av kommunens tre upphandlade externa aktörer. Upphandlingen av arbetsmarknadsinsatser förtydligar att dessa tjänster vänder sig till företag som

tillhandahåller tjänster främst för personer som inte når upp till den nivå som krävs för att få praktik och motsvarande från Arbetsförmedlingen, samt för de personer som uppstår försörjningsstöd. Dessutom förtydligas att det även gäller de insatser för att öka att tillämpa 4 kap. 4 § SoL, dvs krav på kompetenshöjande insatser för att öka möjligheterna till egen försörjning genom villkorat försörjningsstöd.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

I riktlinjer beskrivs hur individ- och familjeomsorgen i Heby kommun skall arbeta utifrån gällande lagstiftning inom området. Huvuduppgiften eller målet är att hjälpa den enskilde till självförsörjning. I väntan på att det blir möjligt har den enskilde under vissa förutsättningar och efter individuell behovsprövning rätt till ekonomiskt bistånd – hjälp med försörjningen.

Granskningsresultat

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser

Revisionsfråga 1: Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att det finns rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser?

För att besvara denna fråga beskrivs iakttagelser kring rutiner för den enskildes planering för att nå självförsörjning, rutiner för anvisning samt om dessa är kända och tillgängliga och om det finns tydlighet i vilken målgrupp som ska anvisas till arbetsmarknadsinsats. Utöver detta presenteras även utbud av insatser och former för beslut samt övrigt stöd i handlägningsprocessen såsom förekomst av ärendedragningar och verksamhetsnära handledning och om man använder bedömningsverktyg för utredning av insatser och lagrum för krav på kompetenshöjande insats enligt Socialtjänstlagen 4 kap.

4 §.

Iakttagelser

Rutiner

Vård- och omsorgsnämnden har fastställt riktlinjer¹ vars syfte är att säkerställa en rättssäker handläggning (lika bedömning). Riktlinjen ska vara ett stöd i det praktiska arbetet/handläggningen. Det finns delar i riktlinjerna som rör hjälp till självförsörjning och beskriver förväntningar på den arbetslöse och att arbetet ska vara strukturerat och att genomförandeplaner ska upprättas inom fyra månader i varje enskilt fall. Av genomförandeplanen ska framgå hur den enskilda ska nå egen försörjning, förväntningar på denne och hur genomförandeplanen ska följas upp. Inom ramen för granskningen har vi erhållit ett antal rutiner som beskriver moment i arbetet såsom vilket utredningsunderlag som ska användas vid ny ansökan eller återansökan. I utredningsunderlaget genom exempelvis mall och rutin för månadsanteckning finns stöd- och hjälpfrågor kring egenförsörjning som rör exempelvis hur personen skall nå sina mål med självförsörjning samt vilket stöd och önskat behov som finns för att nå dessa mål. Mall och rutin för månadsanteckning följer Socialstyrelsens rekommendationer för strukturerad utredning och hjälpfrågorna är framtagna i samråd med Vård- och omsorgsförvaltningens utvecklingsenhet i syfte att säkerställa gällande krav.

Vid intervjuer framkommer att en Plan mot självförsörjning (som likställs med en genomförandeplan) upprättas i enlighet med riktlinjerna ovan. För insatser som utförs av externa utförare finns krav på upprättandet av genomförandeplan reglerat i avtalet.

I samband med faktaavstämning av granskningsrapporten påtalas att styr- och stöddokumenterna finns framtagna på flera nivåer (politiskt/enhets och verksamhetsnivå). Vidare uppges att tidsplanen för revidering av riktlinjer inom IFO/bistånd har i dialog och samråd med politiken delats upp på år 2022 och 2023.

¹ Riktlinje för individ- och familjeomsorg i Heby kommun

I Socialstyrelsens öppna jämförelser för år 2022 har respektive kommun besvarat ett antal frågor kopplat till kommunens arbetet med ekonomisk bistånd samt arbetsmarknadsenhetens insatser. Heby kommun har svarat på samtliga frågor och samtliga individer har en upprättad plan mot egen självförsörjning inom tre månader. På frågan om samtliga mellan 18-24 år erbjuds minst en kommunal arbetsmarknadsinsats är svaret också "delvis" för gruppen 18-64 år.

I samband med med faktaavstämning av granskningsrapporten påtalas att Socialstyrelsen har ställt frågan så verksamheten uppfattat att det är korrekt att svara delvis. En annan återkoppling som påtalas är den höga arbetsbelastningen på enheten bland annat med anledning av volymökningar och komplexa ärenden, pandemi konsekvenser och byte av verksamhetssystem. Det upprättas alltid en plan och riktning mot självförsörjning som dokumenteras i månadsanteckning och följs upp.

Inom ramen för granskningen kan vi konstatera att det saknas dokumenterade rutiner för hur anvisning till arbetsmarknadsinsatser ska gå till. Detta gäller även anvisning till arbetsmarknadsinsats genomförd av extern utförare enligt 4 kap. 4 § Socialtjänstlagen. I samband med faktaavstämningen av granskningsrapporten påtalas att det finns anvisningar till externa arbetsmarknadsinsatser som ej är politiskt beslutade. Vi kan konstatera att rutinen gäller från och med januari 2022 och reviderades 29 augusti 2022.

Riktlinjers tillgänglighet

Kommunens intranät håller på att utvecklas vilket skall bidra till att aktuella styr- och stöddokument blir mer lättillgängliga för medarbetarna. Flertalet system byten uppgår har varit aktuella vilket i sig varit en utmaning när arbetsbelastningen har varit hög.

Arbetsmarknadsenhetens arbete och utbud

Inom AME finns inga dokumenterade riktlinjer eller rutiner som tydliggör vem som får en arbetsmarknadsinsats internt eller externt. Vi har inom ramen för granskningen erhållit rutin för registrering av arbetsmarknadsinsatser vars syfte är att tydliggöra hur registrering av arbetsmarknadsstatistik ska göras i verksamhetssystemet. Som huvudregel skall i första hand interna arbetsmarknadsinsatser beviljas. Om det inte finns utrymme att tillgodose behovet internt extern insats beviljas. Individuell bedömning sker hos både inom IFO och AME samt i gemensam dialog dem emellan.

I intervjuer framkommer att försörjningsstödshandläggaren inte preciserar vad för insats inom AME som personen bör erhålla. I intervjuerna framkommer att arbetsmarknadsenheten inom ramen för granskningen erbjuder exempelvis försörjningsstödstagare insatser såsom motiverande och coachande samtal mot egen försörjning. De kan även få stöd i upprättande av personligt CV samt att handläggare följer med försörjningsstödstagaren vid exempelvis läkarbesök.

Vid intervjuer framkommer att det finns en politisk vilja att prioritera unga vuxna till stöttning mot egenförsörjning som i sin tur styr vem som får en arbetsmarknadsinsats. Det finns ett verktyg för prioritering av försörjningsstödstagare som har liten eller stor

förändringspotential för att bli självförsörjande samt en rutin som tydliggör hur arbetet med prioritering skall gå till.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser har Heby kommun och i interna dokument beskrivs att det finns ett nätverk

Heby kommun har nyligen testat FIA:s bedömningsmetod men har valt att pausa eventuell implementering till förmån verktyget SMAIL, som beskrivs vidare i revisionsfråga 2.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022A2857
Datum: 2022-12-22
För insatsansvariga inom FIA.

I brist på rutiner är det av vikt att det finns en samsyn i gruppen vilka som är aktuella för en arbetsmarknadsinsats för att trygga en likabedömning. Detta då det saknas rutiner inom området vilket har beskrivits ovan. Vid intervjuer framkommer att det har systematiska ärendedragningar med fokus på självförsörjning.

Insatserna inom ramen för projektet *Individstöd i samverkan* (beskrivs vidare i revisionsfråga 2) innebär att individen får träffa rehabcoacher. I den senaste kvartalsrapporten noteras att 43 personer deltagit i denna insats. Remittering kan ske från försörjningsstödsenheten. Sedan insatsen startat har totalt 7 individer skrivits ut från insatsen (5 män och 2 kvinnor). Av de avslutade har 3 individer gått till arbete, 1 till föräldraledighet, 1 som flyttat till annan kommun och 2 som skrevs ut till fortsatt rehabilitering. De hade en plan som tydliggjorde deras nästa steg i processen.

Av intervjuer framkommer att utbudet av arbetsmarknadsinsatser i kommunal regi inte bedöms vara i tillräcklig omfattning. I nuläget tar arbetsmarknadsenheten 16 pågående klientärenden tillsammans med punktinsatser av mindre omfattande karaktär utifrån AME:s nuvarande kapacitet.

Bedömning

Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att det finns rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser?

Delvis.

Utifrån genomförd granskning kan vi konstatera att vård- och omsorgsnämnden har en aktuell riktlinje som avser utredning av försörjningsstödstagares situation. Med utgångspunkt i denna gör sedan handläggaren sin professionella bedömning om anvisning till arbetsmarknadsinsats. Det finns dokumenterade rutiner för anvisningar till externa arbetsmarknadsinsatser, vilka ej är politiskt antagna.

Vi kan vidare konstatera att IFO saknar rutiner avseende anvisningar till arbetsmarknadsinsatser som erbjuds av arbetsmarknadsenheten (internt).

Prioriterade målgrupper för olika insatser enligt 4 kap. 4 § är förtydligad och den politiska viljan att prioritera unga vuxna är tydlig genom fastställda mål. Det finns fastställda krav på att genomförandeplaner ska finnas för den enskilde oavsett om insats erhålls av kommunens arbetsmarknadsenhet eller av en extern aktör. Vi noterar, utifrån

² FIA – förutsättningar inför arbete är en standardiserad bedömningsmetod som har utvecklats av Socialstyrelsen och som är avsedd att användas i förändringsarbete med biståndsmottagare av ekonomiskt bistånd.

de uppgifter kommunen själv lämnat till Socialstyrelsens öppna jämförelser, att följsamheten till riktlinjerna endast delvis uppfylls.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Rekommendationer

Vi rekommenderar vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att upprätta riktlinjer/rutiner kring vilka insatser som erbjuds utifrån respektives ansvarsområde och politiska ambitionsnivå inom området.

Samverkansstrukturer kring arbetsmarknadsinsatser

Revisionsfråga 2: Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att det finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?

I Socialstyrelsens *Ekonomiskt bistånd - Handbok för socialtjänsten* framgår att:

“För att kunna erbjuda bästa möjliga stöd och individuellt anpassade insatser är det viktigt att handläggaren vid behov samarbetar med andra verksamheter inom socialtjänsten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälso- och sjukvården med flera.”

Socialstyrelsen framhåller att samverkan kan förekomma även om en överenskommelse saknas, liksom att en överenskommelse inte är någon garanti för en välfungerande samverkan. Samtidigt framhålls att en *“aktuell, formaliserad och strukturerad överenskommelse för hur samverkan ska ske kan vara ett sätt att stärka stabilitet, förutsägbarhet och kontinuitet mellan aktörer”*.

Iakttagelser

Samverkan uppges ske strukturerat på flera olika nivåer. Exempel på samverkansstrukturer uppges vara arbetsmarknadsråd, Styrgrupp Social hållbarhet Heby kommun, LOKUS - Lokal Utvecklingsgrupp i Samverkan med mera.

Det pågår ett utvecklingsarbete avseende en digital kommunikationstjänst “Mina sidor”. Detta är ett verktyg för kommunikation mellan IFO (myndighetsutövning) och klienten. Individerna kan inom ramen för tjänsten läsa sina månadsjournalanteckningar löpande och kan följa sin skrivna planering mot självförsörjning samt dess uppföljning. I samband med faktaavstämningen framkommer att en ny rutin kommer att upprättas för att tydliggöra hur Socialtjänsten skall anvisa/initiera samverkan med AME.

I kommunstyrelsens protokoll (2022-08-23) noteras att “Portalen är ett samlingsnamn, en plattform, för flera av *Centrum för livslångt lärande*³ och AMEs verksamheter som alla gemensamt verkar för att ge kommuninvånare stöd i att komma vidare i sin process mot arbete eller studier och självförsörjning. Portalen verkar förvaltningsöverskridande och i tät samverkan med övriga verksamheter och insatsen; Plattform individstöd i samverkan, via Samordningsförbundet 2021-2024. Portalen skapa aktiviteter som

³ Ligger inte inom ramen för granskade nämnders ansvar.

kompletterar andra myndigheters insatser. Som exempel kan nämnas att tröskeln in till Arbetsförmedlingens insatser ofta bedöms hög och därav kan behov av kommunala aktiviteter för att stötta individer närmare de ordinarie parternas insatser initialt och begränsat. Granskningen har erhållit en handling från Förvaltningen 2022/2023 utan datering. Dokumentet beskrivs vara ett arbetsmaterial hos förvaltningen.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
Handlingsid: 2022:2857
Datum: 2022-12-22
Insplan för Förvaltningen

I kvalitetsberättelsen för 2021 framkommer att det inom verksamhetsområdet IFO/Bistånd har arbetet kring utvecklingsinsatsen "EN socialtjänst" fortsatt under 2021. Fokus för satsningen under året har varit att hitta former för samordning kring insatser för att skapa ett helhetsperspektiv för den enskilde och dennes behov av stöd. Det finns en rutin för flerpartsmöten inom ramen för Samordningsförbundet (mer om detta under rubriken Samordningsförbund Uppsala).

Samordningsförbund Uppsala

Heby kommun ingår i en länsövergripande samverkan genom Samordningsförbundet Uppsala. Syftet med Samordningsförbundets verksamhet är att genom finansiell samordning underlätta och förbättra möjligheterna för de individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser att kunna förbättra sin arbetsförmåga och målet är att insatserna ska bidra till att individer förbättrar sina möjligheter att komma in på eller närma sig arbetsmarknaden. Inom ramen för samarbetsförbundet finns ett forum på övergripande nivå där representanter från Arbetsförmedlingen, Region Uppsala, Försäkringskassan, försörjningsstödsenheten samt arbetsmarknadsenheten. På mötet kan enskilda ärenden diskuteras förutsatt att samtycke har inhämtats. Dock innebär det faktum att de möts digitalt ett hinder i delandet av känsliga uppgifter och i praktiken innebär detta att ärenden aidentifieras och diskuteras utan personuppgifter. Inom ramen för vår granskning har erhållit rutiner för flerpartsmöten inom Samordningsförbundet Uppsala län⁴.

Samverkan med arbetsförmedlingen

Vi har inom ramen för granskningen erhållit uppgift om att det inte finns någon överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Heby kommun. Arbetsprocesser för skriftlig överenskommelse mellan Heby kommun och Arbetsförmedlingen uppges vara pågående och förväntas vara klart december 2022. I denna överenskommelse ingår även AME, vuxenutbildningen, försörjningsstöd och näringslivsstrategi.

Ansvarsfördelningen och dess tydlighet

I intervjuer framkommer att ansvarsfördelningen och ansvaret för att verka för försörjningsstödstagarnas väg mot egenförsörjning verkställs i första hand med en intern insats genom AME och vid behov genom de externa utförarna. Försörjningsstöd upplever att ansvarsfördelningen är tydlig på en operativ nivå och mindre tydlig på en strategisk nivå gällande ansvar för tillgång till arbetsmarknadsinsatser i kommunen.

⁴ Ett möte där individ i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering och parter möts för att klargöra behov och stöd för individen och vad parterna kan bidra med.

Verktyg för samverkan

SMAIL - Skattning Mot Arbete i Länet

I Heby kommun har man genom samordningsförbundet ämnar använda ett verktyg för att mäta progression hos utbildning och kvalifikationer på deras väg mot arbetsmarknaden som kallas SMAIL; Skattning Mot Arbete i Länet. Utbildning till personal som arbetar med SMAIL, vänder sig primärt till personal som arbetar inom arbetsmarknadsområdet inom kommunerna. SMAIL planeras att användas i bedömningssamtal inom arbetsmarknadsenheten.

SMAIL uppges vara Uppsala läns framarbetade metod från det danska forskningsprojektet BIP⁵. I Uppsala län har Samordningsförbundet och länets kommuner beviljats medel från EU för att implementera delar av BIP (definieras SMAIL).

Framtagande av interna rutiner avseende SMAIL är aktuellt under sista kvartalet 2022. Denna implementering uppges bidra till ett systematiskt arbetssätt i det enskilda klientarbetet och dess uppföljningsarbete på gruppnivå.

LOKUS - individstöd i samverkan

LOKUS individstöd i samverkan är ett projekt som finansieras genom Samordningsförbundet och styrs ytterst av förbundsstyrelsen där förtroendevalda från Heby kommun deltar. Samverkan inom projekt LOKUS⁶ sker mellan parterna Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Uppsala och Heby kommun. Heby har av Samordningsförbundet i Uppsala län beviljats medel för insatsen *Plattform för individstöd i samverkan* för åren 2021-2024. Syftet med insatsen är bland annat att underlätta och förbättra möjligheterna för individen att få rätt självförsörjning. Syftet är också att dessa projekt inom ramen för Samordningsförbundet ska integreras i befintlig verksamhet när projekten tar slut. Projektet består bland annat av att en grupp med samtliga parter träffas veckovis i syfte att samverka kring individer som är långt från utbildning och arbetsmarknaden. Vid dessa träffar diskuteras individärenden om samtycke finns. Ledningsgrupp för projektet träffas 4 gånger per år. I samband med dessa 4 träffar presenteras en kvartalsrapport med projektets resultat.

De olika parternas samverkansutmaningar är formulerade tillsammans med ett slutdatum år 2024 och ett startdatum 2021-01-01. Målgruppen är individer med tydligt behov av stöd i samordning innan och/eller under arbetslivsinriktad rehabilitering. Vid stort inflöde ska som nummer 1 unga med psykisk ohälsa prioriteras och som nummer 2 ska personer med långvarigt bidragsberoende och de som riskerar att hamna i långvarigt bidragsberoende (18-64 år) prioriteras.

⁵ BIP/progressions mätning studie som har undersökt vad som gör att individer med komplexa problem kommer ut i arbete.

⁶ Parterna i Samordningsförbundet Uppsala län har valt att driva sin samverkan genom lokala utvecklingsgrupper i samtliga åtta kommuner. Respektive part utser sina representanter till lokusgruppen. Här lyfts samverkansfrågor ur ett lokalt perspektiv och parterna beslutar om fortsatt viljeinriktning. Utgångspunkten för övergripande viljeinriktning är att skapa hållbar samverkan som tar hänsyn till parternas respektive behov.

I övrigt har granskningen erhållit en rutin för flerpartsmöten⁷ inom ramen för LOKUS.

Heby kommun

Dnr: KS/2022:30

HandlingsId: 2022:2857

Datum: 2022-12-22

Bedömning

Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, inklusive en tydlig ansvarsfördelning?

Ja.

Utifrån genomförd granskning kan vi konstatera att en struktur i verksamhetssystemet för den intern anvisningen till och kommunikationen kring arbetsmarknadsinsatser är under uppbyggnad. Granskningen har därmed inte kunnat säkerställa om efterlevnaden och om den är tillfredsställande.

Vi kan vidare konstatera att det finns en länsövergripande samverkan genom Samordningsförbundet där Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Uppsala, försörjningsstödsenheten och arbetsmarknadsenheten ingår.

Ansvar mellan kommunen och externa aktörer som utför arbetsmarknadsinsatser är tydliga genom reglerade avtal.

Rekommendationer

Vi rekommenderar vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att säkerställa de verksamhetssystem som är under uppbyggnad färdigställs och fyller sitt syfte.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att dokumentera och tydliggöra vilka insatser som kan erbjudas genom arbetsmarknadsenheten.

Uppföljning på individnivå

Revisionsfråga 3: Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?

I Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd framgår att uppföljningen av aktiviteter som är kopplade till rätten till bistånd ofta är av kvantitativ karaktär, med fokus på om personen har deltagit i insatsen i tillräckligt hög grad eller exempelvis sökt ett visst antal arbeten. Socialstyrelsen menar att socialtjänsten utöver detta även behöver följa upp om insatsen varit till avsedd hjälp för den enskilde. Att ta reda på hur personen själv upplever insatsen är en viktig del i den kvalitativa uppföljningen.

Kommunallagen tydliggör (6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) att nämnderna ska vara och en inom sitt område se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. För att göra detta behöver nämnden och styrelsen motta information om verksamheten och därmed granskas nämndens uppföljning.

Därför kommer bland annat dokumentationen och rutiner kring individuell uppföljning samt sättet som socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten kommunicerar att presenteras för att kunna besvara och bedöma uppfyllnaden denna revisionsfråga. Även

⁷ Ett möte där individ i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering och parter möts för att klargöra behov och stöd för individen och vad parterna kan bidra med.

förekomsten av konsekvenser vid frånvaro i samband med insatsen samt om
ansvarsfördelningen mellan de olika parterna och i detta fall nämnderna är tydlig.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

lakttagelser

Enligt tidigare beskrivna riktlinje inom vård- och omsorgsnämnden ska genomförandeplanerna följas upp regelbundet och revideras vid behov. I genomförandeplanerna skall det framgå vilka förväntningar som den enskilde förväntas uppnå för att erhålla försörjningsstöd. I övrigt har vi inom ramen för granskningen inte tagit del av några rutiner för hur och när individärenden som anvisas till den kommunala arbetsmarknadsenheten skall följas upp.

Vid intervjuer framkommer att 1:e socialsekreterare har systematiska ärendegenomgångar (månadsvis och kvartalsvis) med respektive handläggare i syfte att följa upp respektives genomförandeplan/självförsörjandeplan. Som tidigare nämnts i rapporten delas inte genomförandeplanen/självförsörjandeplanen med AME utan försörjningsstödshandläggaren förmedlar eventuell önskan om uppföljning i varje enskilt ärende och det sker muntligt mellan förvaltningarna.

I samband med byte av verksamhetssystem och utveckling av den digitala kommunikationstjänsten (som redogörs vidare i revisionsfråga 2) planeras det för att kunna kommunicera genomförandeplan/självförsörjningsplan med mera mellan förvaltningarna.

Närvarorapportering uppges löpande följas och även vara som underlag inför utbetalning och handläggning av försörjningsstöd.

Som tidigare nämnt står det att finna i Socialstyrelsens öppna jämförelser för år 2022 att Heby kommun har svarat "delvis" på frågan om samtliga individer har en upprättad plan mot självförsörjning inom tre månader. Med det nya verksamhetssystemet uppges dock att upprättande av plan mot självförsörjning kommer i högre grad att upprättas digitalt.

Insats utförd av extern aktör

Uppföljningen av de externa arbetsmarknadsinsatserna är reglerade i avtal med extern aktör där 4 kap. 4 § SoL är tillämplig. Avtalet ställer krav på genomförandeplan, samt när uppföljning och revidering ska ske. Närvarokontroll ska genomföras och förmedlas till försörjningsstödshandläggaren varje månad. Närvarorapportering är reglerat i avtalet är det och ska ske månatligen när insatsen beviljats enligt 4 kap. 4 § SoL. Detta då ersättningen kan komma att regleras utifrån bristande närvaro när det ekonomiska biståndet är villkorat.

Bedömning

Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att det finns former för uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå?

Delvis.

Utifrån genomförd granskning kan vi konstatera att det i vård- och omsorgsnämndens riktlinje tydliggörs att genomförandeplaner regelbundet skall följas upp och revideras

vilket enligt uppgift genomförs genom systematiska ärendegenomgångar. Kommunen har själv uppgett "Delvis" till Socialstyrelsen på frågan om alla har en upprättad plan mot självförsörjning inom tre månader. Vid intervjuer framkommer att uppföljning sker systematiskt.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
Handlingsid: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Krav på uppföljning av externa utförare tydliggörs i upprättade avtal där det framgår att genomförandeplan och närvarorapport ska finnas. Det saknas däremot rutin och process för hur och när individärenden som anvisas till arbetsmarknadsenheten skall följas upp.

Rekommendationer

Vi rekommenderar vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att säkerställa att genomförandeplaner upprättas inom gällande tidsramar och att den även följs upp i enlighet med överenskommen plan. Vi kan konstatera utifrån kommunens svar på Socialstyrelsens fråga om upprättad plan mot självförsörjning endast delvis genomförs inom tre månader.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att rutiner och processer för hur och när individärenden som är aktuella för en arbetsmarknadsinsats upprättas och efterlevs. Detta i syfte att bland annat tydliggöra när och på vilket sätt individärenden skall följas upp.

Uppföljning på aggregerad nivå

Revisionsfråga 4: Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

I Socialstyrelsens handbok som länkas till ovan betonas att systematisk uppföljning är av vikt både för socialtjänstens generella arbete med kvalitet och för utvecklingen av en evidensbaserad praktik. Det handlar dels om uppföljning av hur det går för enskilda individer, dels om att sammanställa denna information i syfte att analysera och utveckla verksamheten.

För att nämnden ska kunna anses utöva en tillräcklig intern kontroll och säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt behöver den få information om detta. Här utgår vi främst från kommunallagens krav på nämnden att se till så att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt (6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725))

För att besvara och bedöma utfallet för denna revisionsfråga kommer avsnittet ta upp om det finns mål som har koppling till granskningen och dess måluppfyllelse.

lakttagelser

Kommunstyrelsen begärde en fördjupad redovisning av åtgärdsplan från kommunstyrelsens förvaltningen gällande arbetsmarknadsenheten som redovisade en

budget i obalans⁸ och att uppdraget skall återrapporteras i augusti i syfte att beslut skulle kunna fattas inför budget 2023 och eventuell förlänsning av den sociala investeringen "Portalen för livslångt lärande". Av återrapporteringen framgår följande:

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

"Verksamheten inom arbetsmarknadsenheten saknar i nuläget en tydlig redovisning av verksamhetens innehåll. En utveckling är nödvändig i syfte att stärka den styrning som ingår i såväl planering/budget som i uppföljning. Hypotesen är att verksamhets innehåll över tid har kunnat försvaras av de relativt omfattande statsbidrag som omgärdat verksamheten. När det som i nuläget är en väsentligt lägre bidragsnivå har verksamheten problem att finansiera den dimensionering som bedöms behövas i verksamheten." I budgeten för 2022 saknas utifrån den ambitionsnivån, 1,5 mnkr. Vid mötet 23 augusti 2022 får budgetansvarig får i uppdrag att fortsatt pröva åtgärder för att minska den ekonomiska effekten av obalansen i verksamheten för innevarande år samt att förvaltningen får i uppdrag att säkerställa att budget från och med 2023 avgränsas med verksamhetsvolym och innehåll i den anslagsfinansierade delen av arbetsmarknadsenheten.

Mål och måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har för 2022 (även 2021) fastställt ett gemensamt nämndmål för utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden som innebär att alla unga och unga vuxna skall vara rustade för att bli självförsörjande samt kunna verka som samhällsmedborgare. Av uppföljning i årsredovisningen 2021 framgår att målet inte bedömts som uppfyllt. Av redovisningen noteras dock att andelen ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd uppgick till 81 procent (år 2020: 72 procent) vilket var en förbättring jämfört med året innan. Däremot var trenden den omvända vad gäller unga vuxna i behov av försörjningsstöd som ökade liksom antalet arbetslösa i åldersgruppen 18-24 år som ökade under 2021.

Vi kan inom ramen för granskningen inte finna mål med tillhörande mått och aktiviteter inom området arbetsmarknadsinsatser och dess omfattning. Vi kan genom protokollsgenomgång inte finna att någon måluppföljning för år 2022 ej har redovisats till nämnd.

Inom vård- och omsorgsnämnden finns ett antal mål inom området. Ett mål avser att minska behovet av försörjningsstöd och effektmålet förtydligar att det är ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter försörjningsstöd som ska öka. I årsredovisningen för 2021 presenteras att *"Andelen personer som inte återaktualiseras för försörjningsstöd efter ett år har ökat, men måtten avseende sjukdom och ohälsa samt sociala skäl saknar resultat då Socialstyrelsens inte publicerat dessa för 2021. I och med detta kan sammanlagda måluppfyllnaden för de tre måtten inte anges."*

⁸ Kommunstyrelsen § 63 den 29 mars 2022

Inom vård- och omsorgsnämnden finns ytterligare ett mål som avser att Heby kommun ska ha en ekonomisk hållbarhet med en jämställd, växande och trygg medveten ekonomi. Effektmål: Minska behovet av försörjningsstöd till självförsörjning.” Effektmålet beskriver dock inte med hur mycket det ska minska. I årsredovisningen 2021 beskrivs också att jämfört med den 31/12 2020, har varaktigheten för insatser som pågått mer än 2 år har minskat med 12,4%. Antalet långvariga insatser länge än 2 år har minskat med 23 stycken jämfört med 31/12 2020. Effekten av åtgärden bedöms ha gett effekt.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
Handlingsid: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Samverkan inom *Plattform för individstöd i samverkan* i Heby kommun, LOKUS, har effektmål samt insatsmål. I protokollsgenomgången framkommer inte att vård och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen tar del av detta resultat. I protokollet för 2022-05-17 tar Kommunstyrelsen del av Samordningsförbundets årsredovisning och noterar kommunfullmäktiges beslut att tillskriva dem ansvarsfrihet. Vi har inom ramen för granskningen erhållit kvartalsrapporten för *Individstöd i samverkan* och i denna sammanställs deltagarna. Ett av målen som är relevanta för denna revisionsfråga är målet att 30 individer per år har fått del av insatsen coach/stödperson⁹.

Enligt redovisningen, som nämnden dock inte tar del av, är utfallet för kvartal 2 2022 Resultat/utfall för respektive mål under detta kvartal:

- Nya inskrivna ärenden i insatsen under kvartal 2 är 1 kvinna.
- Pågående ärenden totalt sett under kvartal 2 är 36 st varav 11 st är kvinnor och 25 st är män.

Ytterligare ett effektmål i kvartalsrapporten för *Individstöd i samverkan* är att 90 % av individerna som deltar i insatsen ska vid planerat avslut ha en plan mot arbete/studier som tydliggör nästa steg i processen. Resultatet från kvartal 2 år 2022 är att inga individer skrivits ut från insatsen.

Resultat/utfall för respektive mål sedan insatsens start: Alla med planerat avslut har haft en planering som tydliggjort nästa steg i processen. Rutin för hur vi hanterar ett avslut, med tydlig planering för kommande steg och aktiviteter samt vidmakthållande stöd, finns framtaget under första året.

I kvartalsrapporten framgår ytterligare ett effektmål berör granskningen i form av samverkans effekter. Målet är att “ Vid insatsens slut ska det finnas utsedda

⁹ I projektet Individstöd i samverkans ansökan (Samverkansinsatser inom Samordningsförbundet DNR 2020:11) står att coachens uppdrag är att

- ▶ Ett individ nära, kartläggande, förberedande, coachande, motiverande, parallellt och kompletterande stöd till ordinarie verksamheter.
- ▶ Coach mot unga har ett närmare samarbete med kommunens KAA och näringsliv, samt har i extra uppdrag att främja användandet av nätverksmöten för att inkludera det privata nätverket som resurs.
- ▶ Coach med fokus rehab har ett uppdrag mer riktat mot personer som är sjukskrivna, med eller utan rätt till SGI (sjukpenningsgrundande inkomst) och nära samverkan med REKO, Försäkringskassan & kommun för att möjliggöra övergång till det förstärkta samarbetet mellan FK & AF.
- ▶ Coachen har också ett särskilt uppdrag att främja och stödja användandet av SIP som mötesform. Kommer vara stationerad på vårdcentralen veckovis.

nyckelpersoner/ funktioner i samverkan om samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering hos Heby kommun samt hos alla samverkande parter.” Resultat/utvärdering för respektive mål under detta kvartal är att detta är en viktig fråga för implementering av insatsen. Vid in- Dnr: KS/2022:30 HandlingId: 2022:2857 Datum: 2022-12-22 satsens slut, dvs 2024, beskrivs i kvartalsrapporten att styrgruppen bedömer att samtliga mål är uppfyllda. Styrgruppen består av (ordinarie representanter): Funktion: Enhetschef IFO vuxna & Rektor/VC Centrum för livslångt lärande/AME Part: Heby kommun Funktion: Sektionschef Part: Arbetsförmedlingen Uppsala Funktion: Enhetschef Part: Försäkringskassan Uppsala. Funktion: Strateg försäkringsmedicin och rehabilitering Part: Region Uppsala, Funktion: Verksamhetschef Part: Region Uppsala.

I senaste kvalitetsberättelsen, som kommunstyrelsen och vård och omsorgsnämnden tar del av för år 2021¹⁰ beskrivs att KKiK.¹¹ Resultaten ger en jämförelse med andra kommuner. Eftersom resultaten redovisas varje år går det också att jämföra utvecklingen över tiden. I underlaget till KKiK finns resultat för väntetiden på försörjningsstöd i förhållande till rikssnittet. Även avslutade ärenden som inte återkommit inom 1 år samt återaktualisering. Samtliga ärenden 2021 har avslutats enligt kvalitetsberättelsen. Även egenkontroller nämns som en del av årets kvalitetsarbete men specificeras inte ytterligare.

I intervjuer framkommer att viss statistik samlas in för den egna verksamhetens utveckling, men att detta inte presenteras för vård- och omsorgsnämnden. Vi kan konstatera att nämnden erhåller månadsrapporter med information om utfallet för utbetalt ekonomiskt bistånd i förhållande till budget samt antal beviljade och avslagna beslut.

Vi kan utifrån protokollsgenomgång konstatera kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden inte tagit del av effekten kring bedömningsverktyget SMAIL. Detta utifrån att utbildningsinsatser i verksamheterna för att använda verktyget är under granskningens genomförande fortfarande pågående.

Övriga tillfällen då arbetsmarknadsinsatser nämns i protokoll för kommunstyrelsens sammanträden, är i samband med den fördjupade analysen av AME presenterats (22-09-13) samt Portalen för livslångt lärande presenteras (2022-08-23). 2022-08-23 presenterades för kommunstyrelsen också en muntlig uppföljning på tre av de projekt, däribland Portalen för livslångt lärande.

Avtalsuppföljning har efterfrågats men inte erhållits. I övrigt har protokollsgenomgången inte kunnat styrka att vård- och omsorgsnämnden tar del av avtalsuppföljningen vad gäller arbetsmarknadsinsatser utförda av extern aktör.

¹⁰ Vård och omsorgsnämndens protokoll för 2022-03-16, redovisas resultaten av KKiK (kommunens kvalitet i korthet). Kommunstyrelsen tog del av denna information 2022-04-26 och 2022-05-17.

¹¹ Kommunens kvalitet i korthet är ett verktyg som beskriver kommunernas kvalitet och effektivitet ur ett medborgarperspektiv.

Granskningen har erhållit en sammanställning av uppföljning resultat – gruppnivå –
LOKUS – Individstöd i samverkan.

Heby kommun
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Uppföljningsverktyg

Inom försörjningsstödsenheten pågår arbete med att börja använda Socialstyrelsens uppföljningsverktyg inom området.

Projektet *Plattform för individstöd i samverkan LOKUS* redovisas i andra kvartalsrapporten för 2022¹² uppfyllelsen av de 9 effektmål som satts upp. Även prognos för om mål kommer nås innan avslutad insats samt personella resurser, styrgrupp, ekonomi och innehåll följs upp. Redovisning av resultat från *Plattform för individstöd i samverkan* rapporteras till förbundsstyrelsen där utsedda politiker från vård- och omsorgsnämnden ingår.

I samband med faktaavstämningen påtalas att flera verktyg kommer att vara en del i de systematiska uppföljningsarbetet, SMAIL och BIP, vilka tidigare nämnts i rapporten.

Möter utbudet behovet av insatser

I intervjuer framkommer att de kommunala arbetsmarknadsinsatserna inte matchar efterfrågan. Vidare framkommer att verktyget SMAIL skulle kunna vara ett verktyg att använda om det var möjligt att applicera och kombinera med de utbud och behov som finns.

Vi noterar att det inte genomförs någon analys och uppföljning av behov av insatser inom arbetsmarknadsenhetens verksamhet. Vi instämmer med kommunstyrelsens kartläggning (som tidigare noterats i rapporten) att arbetsmarknadsenheten saknar i nuläget en tydlig redovisning av verksamhetens innehåll.

Bedömning

Säkerställer vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen en tillfredsställande uppföljning och återrapportering av de kommunala arbetsmarknads insatserna och dess resultat på en aggregerad nivå?

Delvis.

Utifrån genomförd granskning kan vi konstatera att vård- och omsorgsnämnden har formulerade mål med bäring på de granskade området, och uppföljning av dessa sker på ett strukturerat sätt framförallt inom ramen för årsredovisning. Uppföljningen på aggregerad nivå till vård och omsorgsnämnden fokuserar på omfattningen av utbetalt ekonomiskt bistånd och nettokostnadsavvikelse och inte på de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och dess resultat.

Utifrån genomförd granskning kan vi därmed konstatera att kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden ej följer upp arbetsmarknadsinsatserna och dess effekt.

¹² Undertecknad av lokusgruppens (Plattform för individstöd i samverkan i Heby kommun - LOKUS) ordförande 2022-08-15, Heby.

Avtalsuppföljning av externa arbetsmarknadsinsatser har inte kunnat spåras i protokollsgenomgången av vård- och omsorgsnämnden

Heby kommun
protokollshäfte för år 2022.
Dnr: KS/2022:30
HandlingsId: 2022:2857
Datum: 2022-12-22

Vidare kan vi konstatera att utbildningsinsatser för att arbeta med SMAIL är under granskningens genomförande fortfarande pågående.

Utifrån genomförd granskning är vår uppfattning att det finns ambitioner om att utveckla analysförmågan för att på så sätt ytterligare kunna anpassa verksamheten utifrån föreliggande behov, vilket vi ser positivt på.

Rekommendationer

Vi rekommenderar att vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen att de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds både i egen regi och externt följs upp och analyseras i syfte att kontinuerligt säkerställa att de insatser som erbjuds motsvarar de behov som finns.

Vi rekommenderar även att se över att det finns tillräckligt med insatser i förhållande till målgruppen försörjningsstödstagare.

2022-12-15

Carin Hultgren

Malou Olsson

Certifierad kommunal revisor

Projektledare

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Heby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-05-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.